

CO 3-LATEK UMIEĆ POWINIEN...

1. Rozwój społeczny trzylatka

W wieku trzech lat dziecko zazwyczaj chętnie i z własnej inicjatywy nawiązuje kontakt z rówieśnikami. Naśladuje dorosłych i inne dzieci, obserwuje to co się dzieje wokół niego, potrafi odwzorowywać to co widzi - oczywiście na swój sposób. Często podczas zabawy trzylatków pojawiają się sceny z życia dorosłych: bawią się w gotowanie, sprzątanie, zdarza się że nawet nadają sobie wzajemnie role ("to ja będę mamą, a ty dzieckiem"). Chętnie biorą udział z zorganizowanych zabawach i grach, rozumieją proste reguły i starają się czekać na swoją kolej.

Trzy lata to wiek intensywnego rozwoju emocjonalnego. Dziecko przejmując się widząc smutek lub płacz innego dziecka, chce je pocieszyć - nawet jeśli nie do końca wie jak to zrobić. Sam pokazuje już całą gamę emocji - nie zawsze sobie z nimi radzi i często potrzebuje pomocy w nazwaniu tego co odczuwa. Łatwiej mu zostać bez rodziców, ale jednocześnie zaczyna rozumieć uczucie tęsknoty i zdarza się, że o tym mówi. Chętnie dzieli się tym, co robił z rodzicami, dziadkami, rodzeństwem, nie ma jednocześnie poczucia czasu na tyle, by potrafić określić czy coś działo się już jakiś czas temu czy wczoraj. **Trzyletnie dziecko przywiązuje dużą wagę do schematu i rutyny - odczuwa jeśli coś się zmieni w jego stałym planie i może zareagować na to niepewnością, a nawet lękiem.**

Ważną sprawą w rozwoju trzyletniego dziecka jest również zmiana postrzegania poczucia własności - młodsze dzieci uważają zazwyczaj, że wszystko jest ich albo wspólne. Trzyletni maluch zaczyna rozumieć to, że coś jest moje, jego, jej, ich etc.

2. Rozwój językowy - komunikacja trzyletniego dziecka

Trzylatek potrafi podążać za dwu, a nawet trzyetapowymi poleceniami. Rozumie większość słów i potrafi ich używać. Komunikuje o swoich potrzebach, emocjach, potrafi powiedzieć jak się nazywa, ile ma lat (nie zawsze poprawnie, często pokazując jednocześnie na palcach inną liczbę). Wie również czy jest chłopcem czy dziewczynką. Zna przyimki takie jak "w", "nad", "pod" choć nie zawsze potrafi ich poprawnie używać. W swoich wypowiedziach potrafi również korzystać z liczby pojedynczej i mnogiej oraz zaimków osobowych ("ja", "my", "wy" etc.).

Dziecko w wieku trzech lat zna imiona kilku swoich kolegów i koleżanek, potrafi wybrać imię dla zabawki np. lalki czy misia. Często zadaje również pytania, zwłaszcza jeśli jakiś temat bardzo go interesuje. Kojarzy nazwy zjawisk atmosferycznych, pór roku i dni tygodnia.

Jego mowa jest zrozumiała nie tylko dla najbliższego otoczenia, osoby nieznające dziecka nie mają trudności w zrozumieniu większości rzeczy, które mówi. Trzyletni maluch potrafi składać wypowiedzi z dwóch, a nawet trzech prostych zdań. Zdarza mu się również bawić się słowami, które zna - specjalnie przekręcać niektóre sylaby, wymyślać własne nazwy, używać zdrobnień etc. **Czasem wypowiedane przez trzylatka słowa i zdania nie są poprawne, ważne jest to, że jego mowa dynamicznie się rozwija, dziecko mówi coraz poprawniej i wyraźniej.**

3. Umiejętności poznawcze trzylatka

Trzylatek bardzo szybko uczy się nowych rzeczy. Jest ciekawy świata, który go otacza, chętnie poznaje funkcje różnych przedmiotów. Odgaduje zastosowanie prostych zabawek wymagających logicznego myślenia, potrafi używać elementów takich jak guziki, dźwignie, ruchome części. Potrafi zakręcać i odkręcać zabawkowe śruby, rozumie

jak można otworzyć słoik lub pudełko z przykrywką (nawet jeśli nie zawsze mu to wychodzi - podejmuje próby), potrafi nacisnąć klamkę, by otworzyć drzwi. Łączy ze sobą pasujące elementy, puzzle, pary, proste przeciwieństwa. Potrafi zbudować wieżę z sześciu elementów.

Dziecko w wieku trzech lat zaczyna poznawać świat wyobraźni. Nadaje swoim zabawkom cechy ludzkie (np. udaje, że potrafią mówić), potrafi również się bawić w nadawanie ról z dorosłymi, rówieśnikami, lalkami, pluszakami, a nawet domowymi zwierzętami.

Chętnie tworzy konstrukcje kojarzące mu się z miejscami, które zna. Uczy się dopasowywać do zbiorów, potrafi wybrać kategorię do której należy przedmiot - jeśli są one przedstawione dziecku (np. dopasuje kanapkę do kategorii "jedzenie", jeśli widzi że szynka, jajko i chleb również się tam znajdują). Dobiera ubranie odpowiednie do pogody (rozumie, że gdy jest zimno zakłada się czapkę, a klapki nosi się latem).

Trzyletnie dziecko chętnie gra w proste gry planszowe, stara się przestrzegać reguł i czekać na swoją kolejkę. Potrafi również ocenić swoje szanse na zwycięstwo w trakcie rozgrywki i zrezygnować z dalszej gry widząc, że ma mniej punktów lub jest daleko za przeciwnikami. Rozumie zasady gry w Memory, Domino, Grzybobranie i innych prostych gier.

4. Rozwój motoryczny/ruchowy dziecka w wieku trzech lat

Trzyletnie dziecko uczy się prawidłowo trzymać narzędzie pisarskie, rysując czy malując rozumie ideę nie wychodzenia poza kartkę. Potrafi wykonać prostą pracę plastyczną, przykleić element klejem, podążając za poleceniami jest w stanie stworzyć narzuconą mu formę graficzną np. namalować krople deszczu pod chmurą, pokolorować coś danym kolorem etc. Samodzielnie podejmuje próby kolorowania (jednak wychodzi poza kontury, niekoniecznie dobiera kolor adekwatny do kolorowanej rzeczy). Chętnie odkrywa nowe narzędzia i techniki plastyczne - np. wydzieranie papieru, używanie brokatu, malowanie wodnymi farbami, przyklejanie naklejek itd. **Obserwuje jak pracują jego rówieśnicy i podąża za ich działaniami, nawet obserwując błędne**

wykonywanie pracy - widząc błąd u kolegi siedzącego obok zazwyczaj popełni tę samą pomyłkę.

Trzylatek potrafi się rozebrać i ubrać (czasem z pomocą dorosłego), samodzielnie zakłada i zdejmuje kapcie oraz buty (jeśli są proste do założenia). Bez problemu wspina się i biega, naśladuje kilkuetapowe sekwencje ruchów, potrafi nauczyć się układu np. do piosenki lub wierszyka. Chętnie bawi się na placu zabaw, używa drabinek, wchodzi na zjeżdżalnię, kręci się na karuzeli etc. Potrafi jeździć na 3 lub 4 kołowych rowerku, rozumie jak należy pedałowac, by pojazd jechał. Wchodząc i schodząc po schodach robi to naprzemiennie - potrafi postawić jedną stopę na stopniu i drugą na kolejnym.

NIEPOKOJĄCE SYGNAŁY W ROZWOJU TRZYLATKA

Rozwój każdego dziecka jest kwestią bardzo indywidualną, jeśli jednak obserwujecie Państwo u swojego dziecka następujące sygnały:

- Dużo się przewraca, ma trudności z utrzymaniem równowagi;
- Wchodzenie i schodzenie po schodach sprawia mu trudność;
- Używa dziwnych, niezrozumiałych słów;
- Jego mowa jest niewyraźna, trudna do zrozumienia;
- Nie umie się bawić prostymi zabawkami;
- Nie wypowiada zdań;
- Nie rozumie prostych poleceń;
- Nie rozumie zabawy w udawanie czegoś/nadawanie ról;
- Nie wykazuje chęci zabawy z rówieśnikami;
- Nie nawiązuje kontaktu wzrokowego;
- Traci umiejętności, które już nabył.

Warto wnikliwie obserwować dziecko, porozmawiać z jego nauczycielami (jeśli chodzi do przedszkola), sprawdzać zachowanie dziecka w różnych sytuacjach, a w przypadku jakichkolwiek wątpliwości należy skonsultować się ze specjalistami : logopedą, psychologiem dziecięcym, pedagogiem specjalnym, pediatrą.